

**ZÁPIS ZE ZASEDÁNÍ VÝBORU PRO PRÁVA DÍTĚTE
ZE DNE 13. ÚNORA 2017**

Doba konání: 9:30 – 14:00

Přítomni: K. Šimáčková Laurenčíková (předsedkyně), P. Binková, P. Ali Doláková, M. Ďordž, A. Hofschneiderová, M. Ježek, P. Kačírková, L. Kantůrková, A. Křístek, B. Rittichová (zástupkyně za J. Sosnu), L. Rybová (zástupkyně za D. Vrabcovou), D. Strupek, M. Šimůnková, Š. Tyburcová, H. Štěrbová

Omluveni: Š. Dušková, H. Pazlarová

Hosté: P. Bannert (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy), T. Holý (Ministerstvo spravedlnosti), V. Magdová (Ministerstvo spravedlnosti), J. Kunášková (Ministerstvo práce a sociálních věcí), Z. Jentschke Stöcklová (Ministerstvo práce a sociálních věcí)

Sekretariát: P. Kalenská (tajemnice), J. Machačka

K. Laurenčíková sděluje, že bude ze zdravotních důvodů odcházet dříve (12:30). Upozornila, že bude končit dvouleté funkční období předsedkyně a je možné se o toto předsednictví ucházet. Dále bude toto téma řešeno na příštím zasedání.

Členové vyjádřili souhlas s Programem zasedání.

1. Sjednání služeb pro ohrožené děti – kroky Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a Ministerstva zdravotnictví (MZd) na základě usnesení vlády ČR č. 1033 ze dne 23. listopadu 2016

Hosté a hostky: náměstkyně Z. Jentschke Stöcklová a ředitelka odboru ochrany práv dětí J. Kunášková za MPSV, ředitel odboru středního a vyššího odborného vzdělávání a institucionální výchovy P. Bannert za MŠMT.

Z. Stöcklová za MPSV sděluje, že MPSV na sjednocení pracuje, ale je nezbytná spolupráce i dalších rezortů. MPSV oficiálně oslovilo jak MŠMT, tak MZd. Dále MPSV předložilo zákon o sociálních službách, kde vzniká nová pobytová služba určená dětem. Návrh by měl být do měsíce projednán.

P. Bannert za MŠMT sděluje, že bez vzdělávání není možné tyto služby poskytovat. MŠMT analyzuje, z jakých důvodů jsou děti do těchto zařízení umísťovány. Jedná se o traumatizované děti, převážně děti starších 15 let. Jedná se i o děti z pěstounských rodin. Naplněnost v dětských domovech je dlouhodobě konstantní, neklesá. U dětských domovů se školou, výchovných ústavů a diagnostických ústavů dochází k nárůstu. Není nastavena preventivní podpora dětí a jejich rodin před umístěním do ústavní výchovy. Umístění dítěte do ústavní výchovy nastává až v případě, že předchozí výchovná opatření nebyla úspěšná. Systém tedy není připraven. U osmi procent dětí jedním z důvodů je nedostatečné sociální zázemí rodin. Z tohoto důvodu je potřeba vyjasnit, co je myšleno pobytovými službami. Důležité je nyní vyjasnění pozic jednotlivých rezortů. Dle MŠMT není v tuto chvíli na místě služby transformovat. V únoru bude končit šetření České školské inspekce v těchto zařízeních. Zabýváme se i tématem kvality – v minulém roce jsme vydali standardy kvality péče. Je připraven systémový projekt na řešení témat ústavní péče, vzdělávání pracovníků těchto zařízení.

Š. Tyburcová za MZd omluvila náměstkyni T. Philippa a jím pověřenou paní Škampovou, která je nemocná. Š. Tyburcová nedisponuje podklady, ale zajistí písemnou odpověď na otázku, jaké kroky MZd podstupuje k naplnění zmíněného usnesení vlády.

K. Laurenčíková není spokojená s dlouhodobým přístupem MZD k této problematice. Bylo by vhodné se k této otázce sejít přímo s panem ministrem. Otevřela rozpravu.

L. Kantůrková se zeptala na novou službu určenou dětem. A. Křístek vysvětluje, že meritem zákona je zrušit registraci sociální služby pro ohrožené děti v rámci zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Jedná se o ambulantní a terénní služby. Krizová pobytová služba v rámci dnů se vyvinula v mnohaměsíční. Změna pobytové služby by to zrušila. Vzniká nová varianta pobytové služby dlouhodobějšího charakteru delší než 6 měsíců.

Přichází P. Kačírková.

L. Rybová vznesla dotaz na zástupkyni MPSV, zda se stejně jako zástupce MŠMT domnívá, že pokud by došlo k přesunu působnosti mezi resorty, a dětské domovy a diagnostické ústavy by nově spadaly pod MPSV, že resort MPSV by nedokázal garantovat současnou kvalitu vzdělávání dětí? Dále navrhla přizvat k diskusi o sjednocení systému péče o děti zástupce krajů, pod které nyní spadají dětské domovy, a tudíž se jich uvažované změny zásadně týkají a také proto, že kraje nyní mají implementovat nově formulované standardy a není zcela jasné, jak tento proces je nastaven a komunikován. Nakonec se dotázala, jaké kroky v oblasti prevence MŠMTZ činí za účelem, aby ze své působnosti resort a samotné školy předcházely umístování dětí do dětských domovů a diagnostických ústavů.

Dle P. Bannerta považuje MŠMT za nejdůležitější vzdělávání v těchto ústavech. Prevence je součástí dané školy a jejich zaměstnanců. MŠMT nyní připravuje Koncept sociální práce ve školách. Narůstá zájem o střediska výchovné péče.

Z. Stöcklová sděluje, že MPSV je schopno zajistit vzdělávací systém v těchto ústavech. MPSV požádalo MŠMT o sdělení, jak by mělo vypadat zajištění vzdělávacích služeb v rámci nových pobytových služeb. MPSV už nyní pracuje s různými službami ve svých zařízeních. Pokud by došlo ke sjednocení služeb pod MPSV, došlo by k přechodu personálu, kteří nyní fungují v těchto zařízeních.

A. Křístek upozornil, že dle zákona jediná služba, která vykonává vzdělávací služby, je pouze diagnostické zařízení. Jinak jsou ve školských předpisech uvedeny pouze sociální služby.

M. Šimůnková navrhla, aby každé ministerstvo připravilo dokument, ve kterém by popsalo kroky, které chystají učinit do 30. června 2017 k naplnění usnesení vlády č. 1033 ze dne 23. 11. 2016.

M. Ďord' položil dotaz MŠMT, jaké jsou výstupy z jednání asociace krajů, které ministryně Valachová slíbila v listopadu 2015. P. Bannert nemá tyto informace.

Z. Stöcklová uvedla, že proběhlo setkání ministryně MPSV s kraji, avšak bez účasti MŠMT. Některé kraje, které jsou jednoznačně pro změnu, jiné jsou jednoznačně proti. P. Kačírková navrhuje, aby zástupce Výboru šel na setkání s kraji.

L. Kantůrková sdělila, že soudci by rádi poskytovali dětem informace, za jakých podmínek mohou být umístěny v různých zařízeních pro děti. P. Bannert sděluje, že MŠMT by tuto možnost mohlo využít.

B. Rittichová položila dotaz, zda byla vytvořena pracovní skupina pracující na návrhu.

J. Kunášková odpověděla, že MPSV oslovilo MŠMT a MZD. MZD odpovědělo, na odpověď MŠMT se ještě čeká. P. Bannert doplnil, že MŠMT zašle svou odpověď.

Odchází P. Bannert, Z. Stöcklová a J. Kunášková.

Úkoly:

- tajemnice Výboru zašle zástupcům MPSV, MŠMT a MZD písemný dotaz ohledně plánovaných kroků k naplnění usnesení vlády č. 1033 ze dne 23. 11. 2016

2. Novela zákona o obětech trestných činů

Host: ředitelka Dětského krizového centra Z. Dušková

Z. Dušková představila problematiku současného zákona o obětech trestných činů i jeho novely. Dětské krizové centrum se zabývá traumatizovanými dětmi. Jejich klienti jsou často oběti trestných činů. Novela zákona vhodně rozšiřuje definici osoby zvláště zranitelné oběti. Upozornila na slabiny v praxi. Práva nejsou garantovaná státem. Zákon vyžaduje, aby někdo tato práva vyžadoval. Existuje však mnoho důvodů proč zákonný zástupce nebo pečující osoba tato práva nevyžaduje. Bylo by vhodné, aby dítě mělo svého zmocněnce od počátku. Z těchto důvodů jsme připravili podnět pro novelu zákona o obětech trestných činů. Současná novela tyto problémy neřeší.

K. Laurenčíková navrhla tuto problematiku probrat na schůzce s ministrem spravedlnosti.

T. Holý z Ministerstva spravedlnosti (MSP) upozornil, že informování oběti může vést k dalšímu traumatu. Celé téma se rozpadá do dvou oblastí. Za prvé informovat oběti, které je již zajištěno. Za druhé hájit práva dítěte. V případě, kdy se vyskytne rozdílný zájem mezi dítětem a jeho zákonným zástupcem, nastupuje opatrovník. Dle § 50 trestního řádu je možné si vzít zmocněnce. Existuje i právo na bezplatného zmocněnce. Z daného důvodu MSP nevidí, kde může nastat problém.

Z. Dušková upozornila, že v zákoně to může být napsáno, ale pokud se to v praxi nerealizuje, pak je nutné učinit změnu. Nesmíme zapomínat, že dětská oběť je nejzranitelnější. Každodenní praxe ukazuje, že nedochází k ochraně práv dětských obětí trestných činů. Je nezbytné, aby stát neponechal žádnou mezeru k ochraně práv dítěte.

A. Hofschneiderová upozornila na komplikovanou úpravu trestního řádu, která činí problémy i právníkům, kteří se nezabývají trestní oblastí, tím více činí problémy sociálním pracovníkům a pracovnícím. Z daného důvodu nelze spoléhat na sociální pracovníky, že budou schopni hájit práva dítěte u trestního soudu, jako by to mohl činit advokát.

A. Křístek navrhl přidělit dětské oběti povinně zmocněnce u vyjmenovaných trestných činů.

T. Holý trval na stanovisku, že zákony jsou postaveny na vstřícnosti vůči obětem a poškozeným a rodiče mají dostatečnou povinnost hájit práva dětí dle občanského zákoníku. Po orgánech sociálně-právní ochrany dětí není možné požadovat odbornost právní.

Z. Dušková upozornila, že požadovat po obětech podání žádosti znemožňuje mnoha dětem dosáhnout na jim garantovaná práva. V otázkách ochrany dětí nemáme být minimalističtí.

D. Strupek doplnil, že žádný zákon nemůže být nekonečně podrobný. Můžeme mít sebedokonalejší zákon a nemusí to fungovat. Současný zákon považuje za správně nastavený. Navíc ani advokát nemusí plně uplatňovat zájmy dítěte. Musíme si odpovědět, zda se ustanoví opatrovník a co bude dělat. Opatrovník je vtělením dítěte. Opatrovník je na místě zákonného zástupce, kdy ten nemůže sám zastupovat dítě. Důležité je, kdo rozhoduje, zda zákonný zástupce může nebo nemůže zastupovat dítě. V této otázce by možná soud či státní zástupce měl automaticky ustanovit opatrovníka. Také může být rovnou zvolen zmocněnec ex offo. Je to určitě pro úvahu. Stojí za úvahu zvláštní seznamy advokátů u soudů. Nyní by možná stačilo rozšířit případy v § 45 TŘ, kdy se opatrovník ustanovuje. Nebo by možná stačilo výkladově vysvětlit „nemůže zastupovat dítě“.

K. Laurenčíková navrhla doformulovat návrh usnesení Výboru, se kterým by mohl pomoci A. Křístek a D. Strupek. Na příštím zasedání o něm bude Výbor hlasovat.

P. Binková sdělila, že Policejní prezidium ČR a Ministerstvo vnitra s většinou návrhů Z. Duškové souhlasí, a požádala paní Z. Duškovou o spolupráci s přípravou materiálů pro policisty.

T. Holý trval na stanovisku, že problém není v zákoně, ale ve vzdělávání osob pracujících s oběti trestných činů. Návrh Z. Duškové považuje za rozporný se zájmy obětí trestných činů. Požádal o možnost vyjádřit se k připravovanému usnesení. K. Laurenčíková slíbila T. Holému pozvání na specifickou schůzku k tomuto tématu.

Z. Dušková doplnila, že vzdělávání, dle jejího názoru, nebude ke zlepšení situace stačit.

Úkoly:

- do příštího zasedání Výboru proběhne pracovní schůzka k vypracování návrhu usnesení týkající se zlepšení ochrany dětských obětí trestných činů. Na schůzku budou pozváni zástupci Ministerstva spravedlnosti. Na formulaci návrhu se bude podílet Z. Dušková, A. Křístek a D. Strupek

- K. Laurenčíková upozorní na tuto problematiku ministra spravedlnosti na schůzce konané k opatrovnickému soudnictví

3. Problematika dětí s těžkým zdravotním postižením

Hosté: J. Reineltova a M. Vlčková z Parent Project, z.s.

J. Reineltova představila Parent Project a problematiku dětí se svalovou dystrofií Duchenne a se spinální svalovou atrofií. V porovnání se zahraničními vyspělými zeměmi děti v ČR umírají na dané nemoci o desítky let dříve. V ČR je nedostatečný důraz na prevenci. Školy tyto děti odmítají, rodiče musejí odejít z práce kvůli nedostatku služeb pro tyto děti. M. Vlčková doplňuje, že je špatně posuzována bezbariérovost škol. Bezbariérovost musí spočívat i v přístupu do všech tříd, jídelny apod.

H. Štěrbová poznamenala, že není z odboru základního vzdělávání, předá informaci řediteli odboru a souhlasí s tím, aby tato informace byla dostupná veřejnosti.

K. Laurenčíková uvedla, že se nyní diskutuje s více rezorty nad novou legislativou a novým systémem financování. Dnes existuje systém financování rozpouštění bariér. Školy mohou tyto peníze využít. Bylo by dobré se na toto téma zeptat pana ředitele Faltýna.

Dle M. Ďordě existuje statistika MŠMT o bezbariérovosti škol. M. Vlčková upozornila, že se jedná pouze o bezbariérový vstup do budovy, nikoli po budově školy.

M. Vlčková spatřuje další problém v neexistenci následků neplnění individuálního plánu žáka. K. Laurenčíková upozornila, že je možné se obrátit na Českou školní inspekci. Je možné čerpat finance přes Ministerstvo pro místní rozvoj na rozpouštění bariér. Úřad vlády vypisuje každý rok program na rozpouštění bariér a ten není každoročně vyčerpán. M. Vlčková upozornila, že ředitele škol odrazuje množství papírování s těmito programy spojené.

K. Laurenčíková navrhla svolat k tomuto tématu pracovní schůzku.

M. Vlčková položila dotaz, jak MŠMT řeší vzdělávání v této oblasti. H. Štěrbová uvedla, že v rámci celoživotního vzdělávání existuje čtyřsemestrové studium následující po magisterském studiu a roční kurz. Národní institut pro další vzdělávání budou vytvářet nový model, aby v každém kraji byla osoba, na kterou se může vyučující obrátit. ČŠI vytváří nový systémový projekt pro kontrolu kvality.

J. Reineltova pokračovala s problematikou hrazení pomůcek. Nyní tyto pomůcky nejsou hrazeny, protože jsou označeny za zdravotní pomůcky. Vozíky jsou však označeny za kompenzační pomůcky. Tento problém má na děti nepříznivý dopad v podobě nedostatečných preventivních opatření a nemožnosti udržet jejich současný zdravotní stav. K. Laurenčíková navrhla iniciovat schůzku s MPSV a požádala Š. Tyburcovou o vyjádření k hrazení pomůcek. Š. Tyburcová uvedla, že dle jejího názoru by tyto pomůcky měly být hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. J. Reineltova odpověděla, že tomu tak v současnosti není. Š. Tyburcová navrhla uspořádat schůzku přes zdravotní pojištění. M. Vlčková odpověděla, že jim bylo vysvětleno, že neexistuje studie, která by dokázala skutečný pozitivní dopad těchto pomůcek.

J. Reineltova uvedla, že financování podpůrných opatření kraji není vhodné, protože školy si na ně nechtějí stěžovat.

4. Zpráva o výstupech pracovní skupiny pro opatrovnické soudnictví

M. Šimůnková představila závěry pracovní skupiny pro opatrovnické soudnictví. Naposledy se sešla minulý týden. Už byla probrána všechna dříve vymezená témata. Pracovní skupina navrhuje napsat dopis pro ministra spravedlnosti, ve kterém ho předsedkyně Výboru požádá o schůzku, na které budou pobírány závěry pracovní skupiny. Dopis téměř připravený. První oblast, ve které pracovní skupina

požaduje změny, je otázka specializace soudů. Pracovní skupina navrhuje změnit jednací řád, který by zajistil specializaci na krajských soudech. K tomuto bodu bychom MSP požádali o informace o počtu opatrovnických soudců. Minimální požadavek pracovní skupiny je, aby MPS začalo sbírat data o opatrovnickém soudnictví. Druhá oblast je vzdělávání. Seminářů je dostatek. Nelze však povinnost vzdělávání zavést jen u části soudců. Naším úkolem v této oblasti je nyní formulovat seznam seminářů, které by měl absolvovat každý soudce pracující na opatrovnické agendě. Pracovní skupina chce od MSP zjistit, kolik soudců se opatrovnického vzdělávání nyní účastní. Třetí oblast je problematika sjednocení judikatury. To je možné získat větší specializací soudců na krajských soudech a možností podat v opatrovnických věcech dovolání. Pracovní skupina si není jistá, jak postupovat u otázky dovolání. Dále je třeba řešit výslechové místnosti pro děti. Možná by bylo vhodné zjistit praxi v okolních státech. Na schůzku s ministrem by šli zástupci Výboru, zástupci Spolku a zástupci Unie. Podporu Soudcovské unie zjistí K. Laurenčíková.

B. Rittichová uvedla, že otázka specializací bude probírána na nadcházející schůzce MSP a předsedů krajských soudů. Nyní má specializaci 5 krajských soudů z osmi. Specializované senáty chybí na krajském soudu v Hradci Králové, v Plzni a na Praze Město.

L. Kantůrková navrhla vzdělávání pro soudce v oboru psychologie a v ekonomii a navrhla, že další témata ještě promyslí. Situace s výslechovými místnostmi je taková, že jsou soudci, kteří si výslechové místnosti zajistí a pak jsou soudci, kteří je nezajistí. Bylo by dobré tuto podmínku včlenit do nějakého předpisu. Jinak na Slovensku byla uzavřena smlouva mezi ministerstvem a sdružení soudců, která se dotýká i vzdělávání.

D. Strupek uvedl, že argumenty proti dovolání nejsou neoprávněné, avšak je nepravděpodobné, že by bez možnosti dovolání došlo ke sjednocení rozhodovací praxe soudů nižších instancí. Rozhodující pro další postup Výboru by měla být otázka politické průchodnosti této změny. Pokud by se o dovolání rozhodovalo do dvou tří měsíců, pak by to mělo větší smysl, pokud je to dva roky, pak ta skutková nejistota je velká. Justiční systém se má přizpůsobit potřebám. M. Šimůnková navrhla v otázce dovolání vyčkat, než bude mít Výbor informace o shodě na dovolání u výživného.

Další postup:

- schůzka předsedkyně Výboru s ministrem spravedlnosti, na kterém představí závěry pracovní skupiny

Odešla L. Kantůrková, K. Laurenčíková

5. Usnesení týkající se překladů obecných komentářů výborů OSN

P. Ali Doláková představila nový návrh usnesení týkající se překladů obecných komentářů výborů OSN dohlížejících na dodržování lidskoprávních úmluv. Doporučila Výboru přijmout variantu č. 1, která ukládá úkol přímo ministrovi pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu. Navrhla hlasovat o přijetí navržených usnesení.

P. Kalenská spolu s J. Machačkou uvedla nevýhody navrhované varianty č. 1, které spatřují v nevhodně navrhovaném řešení překladů. Ministr pro lidská práva nedisponuje rozpočtem, který by mohl na tyto překlady použít. Vytvoření speciální překladatelské pozice na Úřadu vlády jen pro účely předkladů komentářů je nereálné. Pokud bude Výbor trvat na variantě č. 1, je velmi pravděpodobné, že předklady budou probíhat v rádech jednotek za rok, což odbor lidských práv nepovažuje za nejlepší řešení. Varianta č. 2 umožní pracovat na rychlejší splnění úkolu za spolupráce více rezortů.

P. Ali Doláková uvedla svou preferenci první varianty, která umožní ÚV posílení a trvalé budování know-how vlastního překladatelského oddělení. Argumentovala především rizikem, že při zpracovávání překladů různými rezorty, nebude možné zajistit dlouhodobě soulad používané terminologie a vyrovnanou kvalitu překladů, a také špatnou kvalitou některých předkladů, které byly

v absenci vlastního stálého překladatelského oddělení ÚV zadány k vypracování externím překladatelským firmám.

Hlasování:

Nejprve bylo hlasováno o variantě č. 1

Počet přítomných členů Výboru: 13.

Pro: 12

Proti: 0

Zdrželi se: 1

Vzhledem k výsledku hlasování k variantě 1 bylo od hlasování k variantě 2 upuštěno jako bezpředmětného.

Úkoly:

- tajemnice předloží tento podnět ke schválení dalším Výborům Rady vlády ČR pro lidská práva
- P. Ali Doláková představí tento podnět Radě vlády ČR pro lidská práva

6. Zpráva o prvním jednání Výboru Rady Evropy pro práva dítěte

P. Kalenská představila Výbor Rady Evropy pro práva dítěte (CAHENF), jeho hlavní úkoly a Strategii Rady Evropy pro práva dítěte (2016 – 2021). Dále nabídla členům Výboru poskytnout na požádání další informace týkající se činnosti CAHENFu a vyzvala přítomné k prohlédnutí letáků Rady Evropy týkající se práv dítěte.

Úkol:

- tajemnice na příštím zasedání Výboru přinese více vydání brožury Rady Evropy nazvané Kiko a Ruka

7. Různé

P. Ali Doláková navrhla přidat bod Potírání násilí na dětech do priorit na rok 2017. P. Kačírková nabízí, že se bude podílet na další komunikaci s MŠMT, MPSV a MZd ohledně sjednocení služeb pro ohrožené děti.

Termín příštího zasedání Výboru bude teprve upřesněn.

Zapsala: P. Kalenská